

ENERGIA PRE PRÍRODU – Ekologizácia vysokohorských chát

Energia pre prírodu – iniciatíva, prostredníctvom ktorej Slovenské elektrárne (SE) ochraňujú a kultivujú životné prostredie, prichádzajú s vlastnými riešeniami na jeho zlepšenie a podporujú desiatky projektov zameraných na ochranu prírody.

Takýmto projektom je aj ekologizácia vysokohorských chát na Slovensku. Po konzultácii so zástupcami organizácií, ktoré sa zaoberajú ochranou životného prostredia, SE identifikovali vhodné vysokohorské chaty, zanalyzovali aktuálnu situáciu a navrhli vhodné možnosti riešenia. Podmienky v našich veľhorách ukázali na fotovoltaické systémy a obnovu malých vodných elektrární.

Postupne, od roku 2008, spoločnosť zrealizovala na dvoch chatách **fotovoltaickú ostrovnú elektráreň** a na jednej chate revitalizovala **malú vodnú elektráreň**.

Fotovoltaický systém na **Téryho chate** SE navrhli tak, aby jej poskytoval energetickú samostatnosť. Prebytky elektriny sa prenášajú do akumulátorov, z ktorých je možné v prípade nedostatočného slnečného svitu čerpať energiu až 5 dní.

Na **Zbojnícku chatu** sa preniesol nedostačujúci pôvodný systém z Téryho chaty, ktorý je vhodný svojim inštalovaným výkonom práve sem. Prenos a inštaláciu fotovoltaiky SE zrealizovali spolu s ďalšími potrebnými úpravami a rekonštrukciami.

Fotovoltaické panely sú na oboch chatách umiestnené tak, aby zohľadňovali architektonické a estetické začlenenie v dotknutom území, rešpektujúc požiadavky piateho stupňa ochrany prírody a klimatické a poveternostné podmienky.

Ďalší obnoviteľný zdroj, využitelný na vysokohorských chatách je voda.

Chata pri Zelenom plese nie je ideálna na využívanie slnečnej energie, jej súčasťou je však, donedávna nefunkčná, malá vodná elektráreň (MVE). SE majú vo svojej skladbe zdrojov aj výrobou energie z vody, revitalizácia MVE na tejto chate bola výzvou a zároveň aj lahôdkou pre dobrovoľníkov z radov zamestnancov, ktorí na „znovuoživení“ elektrárne pracovali vo svojom voľnom čase. Niekoľko stoviek dobrovoľníckych hodín odpracoval projektový tím analýzou a realizáciou výpočtov, až po samotnú inštaláciu a spustenie systému.

Hodnota vkladu dobrovoľníkov, práce a know-how nepochybne prevýšila hodnotu finančných prostriedkov potrebných na revitalizáciu.

Cieľom projektu ekologizácie je úplné alebo čiastočné* vylúčenie výroby elektriny pomocou dieselagregátu a výroba čistej zelenej energie. Okrem iného sa zvýšila bezpečnosť a energetická efektívnosť chát, komfort pre turistov aj personál. A predovšetkým ide o úsporu emisií CO₂. Pri priemernej ročnej výrobe na všetkých troch chatách, dochádza k ročnej úspore spolu približne až **19 ton emisií oxidu uhličitého**. Už tri vysokohorské chaty si tak vďaka projektu SE vyrábajú len **čistú zelenú energiu**. A tá je prínosom nielen pre daný región, ale znamená aj priamu ochranu životného prostredia, rozvoj a podporu biodiverzity.

Slovenské elektrárne pokračujú v ekologizácii vysokohorských chát za súčasnej spolupráce Klubu slovenských turistov a Správy TANAP. Sú súčasťou projektu fotovoltaiky na Chate pod Rysmi, na ktorej otvorenie po rozsiahlej rekonštrukcii všetci netrpezlivo čakajú a naďalej pracujú na zvýšení efektívnosti a výroby čistej energie na Chate pri Zelenom plese výmenou starého dieselagregátu za nový, ekologický.

*(Poznámka: Malé vodné elektrárne sú závislé na prietoku vody turbínou. V prípade dlhotrvajúcich mrazov alebo sucha, nie je možné zabezpečiť výrobu pomocou obnoviteľného zdroja a je nutné pre prevádzku chaty dočasne spustiť dieselagregát.)